

[Pradžia](#) > ... > [Teisės Specialistų Paieška](#) > [Eksperto Paieška](#) > France

Eksperto paieška

Turinį pateikė

Prancūzija

Prancūzija

I. Ekspertų sąrašai ir registrai

Kiekvienas Prancūzijos apeliacinis teismas ir civilinių bei baudžiamųjų bylų aukščiausiasis teismas (Kasacinis teismas) tvarko ekspertų sąrašą arba registrą.

Tačiau teismai ir prokurorai gali laisvai skirti kitą asmenį, jei mano, kad jis tinkamas ir kompetentingas. Tokiais atvejais jie privalo nurodyti savo pasirinkimo priežastis.

Ekspertų sąrašai skelbiami teismų interneto svetainėse, pirmiausia [Kasacinio teismo](#) ir apeliacinių teismų interneto svetainėse.

Kad expertas būtų įtrauktas į teismo sąrašas, jis turi atitikti šiuos reikalavimus:

- būti jaunesnis negu 70 m. Tam, kad būtų įtrauktas į ekspertų sąrašą, expertas praktiškai turi būti nuo 35 iki 57-58 metų amžiaus;
- būti Europos Sąjungos pilietis;
- nebūti pažeidęs garbės, doros ir geros moralės reikalavimų;
- jam neturi būti skirtos drausminės arba administracinės sankcijos, dėl kurių jis galėtų būti atleistas, išbrauktas iš registro, galėtų būti panaikintas ar atšauktas jo patvirtinimas arba leidimas;
- neturėtų būti bankrutavęs ir jam neturėtų būti skirta kitų Komerciniame kodekse numatytų sankcijų;
- būti išdirbęs minimalų laikotarpį pagal savo specialybę;
- neturėtų būti vykdeš jokios veiklos, kuri būtų nesuderinama su teismo (juridinės) ekspertizės užduočių nepriklausomumu;
- turėtų vykdyti pagrindinę savo veiklą teismo srityje.

Vertimo raštu srities ekspertai, kurie pateikia prašymus dėl įtraukimo į pirmosios instancijos teismo sąrašą, turi veikti konkretaus teismo aptarnaujamoje teritorijoje arba, jeigu expertas jau yra išėjęs į pensiją, gyventi toje teritorijoje.

Eksperto prašymą dėl registracijos nagrinėja prokuroras ir pirmosios instancijos teismo teisėjai. Sprendimą priima apeliacinio teismo teisėjų susirinkimas.

Prieš ekspertus įregistruojant, jie privalo duoti priesaiką.

Kad expertas būtų įtrauktas į Kasacinio teismo (nacionalinį) sąrašą, jis turi būti įtrauktas į apeliacinio teismo (regioninį) sąrašą bent penkerius metus.

Kiekvienas expertas, kuris įregistruojamas pirmą kartą, po trejų metų turi kreiptis dėl pakartotinės registracijos. Paskui ekspertai perregistruojami kas penkerius metus. Sprendime eksperto neregistruoti nurodomos registracijos atmetimo priežastys. Sprendimą galima užginčyti.

Ekspertai gali būti išbraukti iš registro apeliaciniam teismui pritaikius drausminę priemonę. Tai gali būti užginčyta.

[Prancūzijos ekspertų federacija](#) yra parengusi etikos kodeksą.

II. Ekspertų kvalifikacija

Paprastai ekspertai turi turėti pakankamą kvalifikaciją savo specializacijos srityje.

Ekspertai privalo turėti profesinės patirties ir išmanyti procesines taisykles, ypač taikomas procesui dalyvaujant ekspertams.

Ekspertai privalo dalyvauti tęstinio mokymosi programose, o kas penkerius metus apeliaciniai teismai tikrina, ar tai yra daroma. Tęstinį ekspertų mokymąsi sudaro:

- su jų specialybe susijęs mokymasis, kurį rengia profesinės organizacijos;
- mokymas apie ekspertų elgesį per procesą dalyvaujant ekspertams (šiuos mokymus rengia teisėjai ir ekspertų asociacijos).

III. Ekspertų atlyginimas

Užmokestis baudžiamosiose bylose dalyvaujantiems ekspertams už tam tikras užduotis yra nustatytas atskirame reglamente. Kai kuriose ekspertizės srityse prokuroras arba ikiteisminio tyrimo teisėjas gali paskelbti konkursą dėl eksperto funkcijų vykdymo ir pasirinkti naudingiausią pasiūlymą. Ekspertizės išlaidas dengia Teisingumo ministerija iš teisingumo biudžeto.

Civilinėse bylose atlygis paprastai apskaičiuojamas pagal eksperto dirbtų valandų skaičių – šis skaičius padauginamas iš valandinio įkainio ir prie gautos sumos pridedamas PVM.

Dėl eksperto atlyginimo per rungimosi procedūrą sprendžia teismas, atsižvelgdamas į tai, ar išvada pateikta laiku, eksperto išvados kokybę ir tai, kaip kruopščiai ekspertas atliko jam skirtą užduotį.

Paprastai dalį eksperto atlyginimo avansu sumoka ieškovas. Tačiau teismas gali nurodyti, kad avanso išlaidas padengtų abi šalys.

Savo galutiniame sprendime teismas priteisia bylą pralaimėjusiai šaliai sumokėti eksperto atlyginimą.

Proceso dalyvaujant ekspertams išlaidoms padengti galima pasinaudoti teisine pagalba.

IV. Ekspertų atsakomybė

Ekspertas privalo apsidrausti galimą atsakomybę profesinės atsakomybės draudimu.

Draudžiama eksperto civilinė ir profesinė atsakomybė, įskaitant atsakomybę, kuri atsiranda per eksperto misijas į kitas Europos Sąjungos valstybes nares.

V. Papildoma informacija apie procesą dalyvaujant ekspertams

Baudžiamosiose bylose ekspertus gali skirti ikiteisminio tyrimo teisėjas, prokuroras arba atitinkamos institucijos policijos pareigūnas (*officier de police judiciaire* – policijos pareigūnas, kuris pagal Prancūzijos teisę yra atsakingas už baudžiamąjį tyrimą ir kuriam leidžiama sulaikyti įtariamuosius).

Visais kitais atvejais ekspertą skiria tik teismas *ex officio* arba šalies prašymu.

Civiliniame procese preliminarai eksperto išvada neprivaloma, bet labai rekomenduojama ir dažnai ją specialiai prašoma pateikti. Ekspertas pateikia galutinę išvadą raštu. Jeigu ekspertas mano, kad reikia pasikonsultuoti su kitos srities techniniu ekspertu, jis prie savo išvados prideda techninio eksperto nuomonę. Jeigu teismo sprendimui priimti eksperto išvados nepakanka, teismas gali kviešti ekspertą į posėdį liudyti. Galutinėje išvadoje turi būti atsakyta į visus teismo užduotus klausimus ir atsižvelgta į visas per procesą dalyvaujant ekspertams šalių pateiktas pastabas.

1. Ekspertų skyrimas

Eksperto statusas (*expert de justice*) yra saugomas pagal baudžiamosios teisės normas. Ekspertas įtraukiamas į apeliacinių teismų ir Aukščiausiojo teismo tvarkomus sąrašus.

Prancūzijoje yra 8 000–10 000 teismo ekspertų.

Civilinėse, komercinėse ir administracinėse bylose ekspertai gali būti skiriami per parengtinį arba ikiteisminį procesą. Šiuo ikiteisminiu etapu pradedama 80 proc. procesų dalyvaujant ekspertams.

Teismas skiria ekspertą, kai sprendžiant ginčą jam prireikia tam tikrų techninių žinių: teismas gali skirti ekspertą *ex officio* arba vienos iš šalių prašymu. Teismas nusprendžia, kuri šalis avansu padengs išlaidas, skirtas užmokesčiui ekspertui sumokėti.

Šalys gali pasiūlyti ekspertą, tačiau sprendimą, kurį ekspertą paskirti, visada priima teismas arba prokuroras. Jeigu nenurodomos konkrečios priežastys, ekspertas gali būti skiriamas iš apeliacinio teismo sudaryto sąrašo.

Civilinio proceso šalys aktyviai įtraukiamos į eksperto veiklą. Jos turi bendradarbiauti ir patenkinti visus eksperto prašymus pateikti dokumentus. Per posėdį, vykstantį rungimosi principu, jos gali užduoti klausimus tiesiogiai ekspertui ir prašyti, kad ekspertas atsakytų į jų pastabas. Per baudžiamąjį procesą ši galimybė yra daug labiau ribota, nes eksperto darbas labai priklauso nuo jį paskyrusio teisėjo arba prokuroro.

2. Procesas

Pagrindinės Prancūzijos teisės nuostatos dėl teismo ekspertizės:

- Baudžiamojo proceso kodeksas ir Civilinio proceso kodeksas,
- 1971 m. birželio 29 d. įstatymas 71-498 dėl teismo ekspertų su visais kelis kartus atliktais pakeitimais, ypač 2016 m. lapkričio 18 d. pakeitimais,
- 2004 m. gruodžio 23 d. potvarkis su visais kelis kartus atliktais pakeitimais.

Per procesą ekspertai gali bendrauti su šalimis, tačiau griežtai laikydamiesi rungimosi principo. Taikomos su medicininėmis arba verslo paslaptimis susijusios išimtys.

Specialios struktūros, kaip turi būti parengtos ekspertų išvados, nėra, tačiau jau vykdomos iniciatyvos šiai spragai pašalinti.

Vis dėlto išvadoje ekspertai privalo:

- išdėstyti savo argumentus;
- nurodyti, kokiais dokumentais remdamiesi pateikia savo nuomonę;
- atsakyti į šalių teiginius;
- pateikti išsamų jiems pateiktų dokumentų sąrašą.

Jeigu teismas prašo pateikti preliminarią išvadą, ekspertas siunčią šią išvadą šalims, kad šalys galėtų pateikti savo pastabas.

Nagrinėjant baudžiamąsias bylas, ekspertas privalo dalyvauti posėdyje. Nagrinėjant civilines bylas, teismas gali prašyti, kad ekspertas dalyvautų posėdyje.

Teismo sprendimu, pavyzdžiui, kai šalys pateikia pastabas dėl išvados ir užduoda papildomų klausimų, ekspertas gali būti įpareigotas pateikti papildomą išvadą.

Teismas kontroliuoja eksperto tyrimų eigą. Šią užduotį pavedama vykdyti konkrečiam pirmosios instancijos teismo teisėjui.

Šioje skiltyje pateikta informacija surinkta pagal projektą „Rasti ekspertą“ (angl. *Find an & expert*) iš šalių kontaktinių centrų, kuriuos atrinko *Europos ekspertizės ir ekspertų institutas EEEI*.

■ Paskutinis naujinimas: 22/12/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.